College van burgemeester en wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Betreft: gevraagd advies Beleidskader en Uitvoeringsagenda Asiel en Integratie 2025-2028

Nijmegen, 9 oktober 2024

Geacht college,

Inleiding
Graag willen wij onze waardering uitspreken voor de grondige en doordachte manier waarop jullie de complexe vraagstukken rondom asiel en integratie hebben omgezet in een helder, positief en uitvoerbaar beleidskader. Wat ons daarbij bijzonder aanspreekt, is niet alleen de inzet, maar vooral de wijze waarop deze is ingebed in een brede visie, ondersteund door een zorgvuldig uitgewerkt uitvoeringsplan. Het betrekken van organisaties en vertegenwoordigers van de doelgroep bij het opstellen van deze documenten onderstreept het inclusieve karakter van dit beleid. Dit maakt Nijmegen tot een bijzondere gemeente, waar vluchtelingen zich welkom voelen, met als krachtig symbool de boodschap ‘refugees welcome’ op de Waalbrug.

Tegelijkertijd willen we onze zorgen uitspreken over de mogelijke gevolgen van het strengere asielbeleid dat door het nieuwe kabinet wordt voorgesteld. We hopen dat Nijmegen, ondanks deze landelijke ontwikkelingen, vast zal blijven houden aan haar inclusieve aanpak.

Dit adviesdocument is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen de adviescommissies Kleurrijk Samenleven Nijmegen, de Seniorenraad Nijmegen, de adviescommissie Jeugd-, Maatschappelijke opvang en Gehandicaptenbeleid en de binnen de gemeente Nijmegen. Gedurende het proces is er zorgvuldig afgestemd tussen deze commissies om overlap te voorkomen en gezamenlijk tot een samenhangend geheel te komen. Met oog voor de complexiteit en de specifieke uitdagingen die samenhangen met de opvang en integratie van vluchtelingen, ongedocumenteerden en statushouders, hebben wij zorgvuldig aanbevelingen geformuleerd. Deze adviezen zijn erop gericht om het beleid van de gemeente verder te versterken, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, het creëren van passende voorzieningen en het bevorderen van inclusie en participatie in de Nijmeegse samenleving.

1. Behoud van de Bed-Bad-Broodvoorziening voor Ongedocumenteerden
Ongedocumenteerden in Nijmegen, vooral senioren, verkeren in een uiterst kwetsbare positie. Stichting Gast heeft benadrukt dat deze groep onevenredig hard wordt getroffen door hun leefomstandigheden, met name door gezondheidsproblemen en psychosociale uitdagingen. Maar het ontbreken van een verblijfsstatus ontheft hen niet van basisrechten. Zowel juridisch als moreel heeft de gemeente Nijmegen de plicht deze mensen te ondersteunen. Het afschaffen van de Bed-Bad-Broodvoorziening (BBB), zoals gepland door de Rijksoverheid in 2025, zou een verergering van hun situatie betekenen, vooral omdat de zorgbehoeften van deze groep door vergrijzing toenemen.

- ***Advies:*** *Het behoud van de BBB-voorziening, zelfs als de Rijksoverheid deze afschaft, is belangrijk voor de waardige behandeling van ongedocumenteerden. Deze voorziening biedt niet alleen basisopvang, maar vormt ook een vangnet voor hun medische en psychosociale noden. Wij verwachten dat de gemeente Nijmegen deze verantwoordelijkheid serieus neemt en de financiering van BBB blijft voortzetten. Door dit te doen, waarborgt de gemeente niet alleen de rechten en het welzijn van deze kwetsbare groep, maar draagt zij ook bij aan de veiligheid en de openbare orde.*

2. Bevordering van Passende Arbeid voor Inzetbare Senioren-statushouders
Senioren-statushouders stuiten vaak op grote obstakels bij hun toegang tot de arbeidsmarkt. Taalbarrières, negatieve werkervaringen in hun land van herkomst en culturele verschillen in werkstructuren kunnen leiden tot uitsluiting en een gevoel van nutteloosheid, vooral voor hen die gewend zijn op jongere leeftijd met pensioen te gaan. Begeleiding is daarom cruciaal om hen weer actief te laten deelnemen aan de samenleving. Hoewel niet iedereen betaald werk kan verrichten, willen velen bijdragen via vrijwilligerswerk en welzijnsvoorzieningen om sociaal actief te blijven en isolement te voorkomen.
Het betrekken van al ingeburgerde (senioren) statushouders als ervaringsdeskundigen kan hierbij helpen. Door hun kennis en ervaringen te delen, werkt het efficiënter in de praktijk en verdient de voorkeur boven een reguliere aanpak. Een financiële stimulans, zoals een vrijwilligersvergoeding, kan deze bijdrage versterken. Onderzoek naar de positieve effecten hiervan op participatie en kwaliteit is aan te bevelen. Zo kunnen senioren en andere statushouders een waardevolle rol blijven spelen in de gemeenschap.

- ***Advies:*** *De gemeente Nijmegen moet zich inzetten voor de integratie van inzetbare statushouders door hen toegang te bieden tot banen die aansluiten bij hun vaardigheden en ervaring. Zo kan de gemeente Nijmegen actief vrijwilligerswerk stimuleren als het om kwetsbare groepen gaat, zoals senioren. Bovendien helpen deze activiteiten om sociaal isolement en vereenzaming te voorkomen. Hierbij kan het inzetten van succesvolle migranten als mentoren een effectieve strategie zijn. Door te werken met rolmodellen kunnen senioren beter omgaan met de uitdagingen van de Nederlandse arbeidsmarkt, zoals taalbarrières en culturele verschillen. Bovendien kan het betrekken van ervaringsdeskundigen de effectiviteit van het beleid versterken, omdat zij unieke inzichten bieden in de behoeften en uitdagingen van deze groep****.***

3. Specifieke Behoeften van Extra Kwetsbare Groepen
A. Begeleiding voor Taal- en Leerproblemen
Veel migranten komen zonder diagnose of passende ondersteuning naar Nederland omdat leerstoornissen, zoals dyslexie, in hun land van herkomst vaak onopgemerkt blijven. Dit maakt het inburgeringsproces extra moeilijk, vooral met de verstrengde naturalisatie-eisen van het huidige beleid.

- ***Advies****: Het gemeentelijk beleid moet vroegtijdig rekening houden met mogelijke leerproblemen door het aanbieden van gespecialiseerde begeleiding en educatieve programma's. Dit kan migranten helpen om effectief deel te nemen aan het inburgeringsproces zonder verder achterop te raken. Adequate ondersteuning voorkomt dat kwetsbare groepen vastlopen in de taaleisen of andere barrières die integratie bemoeilijken.*

B. Ondersteuning bij Psychosociale Uitdagingen
Veel migranten hebben traumatische ervaringen meegemaakt die hun vermogen om deel te nemen aan de samenleving en de arbeidsmarkt sterk beïnvloeden. Psychische problemen zijn vaak een grote belemmering voor integratie en maatschappelijke participatie.

- ***Advies:*** *Nijmegen moet een netwerk van zorg- en onderwijsinstellingen opzetten om psychosociale ondersteuning te bieden aan migranten en statushouders. Dit netwerk kan tijdige interventies leveren en zorgt ervoor dat mensen met trauma's de juiste zorg krijgen om hun integratie te bevorderen. Het inzetten van multidisciplinaire teams, die zowel psychische zorg als maatschappelijke begeleiding bieden met aandacht voor trauma en cultuursensitiviteit, kan hierbij van grote meerwaarde zijn.*

C. Versterking van de Ondersteuning voor Biculturele Opvoedingsvraagstukken
Vluchtelinggezinnen ervaren vaak spanningen door de kloof tussen de cultuur van het land van herkomst en die van Nederland. Ouders en kinderen doorlopen vaak verschillende integratieprocessen, waarbij kinderen

vaak sneller de taal en gewoonten van de nieuwe samenleving overnemen dan hun ouders. Deze spanningen kunnen leiden tot problemen binnen het gezin.

- ***Advies:*** *De gemeente moet opvoedingsondersteuning bieden aan vluchtelinggezinnen die worstelen met biculturele spanningen. Het is daarom opvoedingsvraagstukken. Dat kan hen helpen om de verschillende fasen van integratie van hun gezinsleden te begrijpen en ermee om te gaan. Specifieke programma's gericht op biculturele opvoeding kunnen helpen om gezinsstabiliteit te waarborgen en de integratie van zowel ouders als kinderen te bevorderen.*

D. Extra zorg voor extra kwetsbare groepen, zoals LHBTIQ+, vrouwen, vluchtelingen met beperkingen en eenoudergezinnen
De LHBTIQ+ groep, vrouwen, asielzoekers/ statushouders met beperkingen (fysiek, visueel, auditief, cognitief) en de eenoudergezinnen zijn bijzonder kwetsbaar voor discriminatie, vooroordelen en soms zelfs geweld, zowel binnen als buiten opvanglocaties.

- ***Advies:*** *Het beleidskader zou meer nadruk moeten leggen op het waarborgen van veilige en inclusieve woonomgevingen voor extra kwetsbare statushouders, zodat zij zichzelf kunnen zijn en in alle rust kunnen integreren in de samenleving. Sleutelfiguren kunnen hierbij een belangrijke rol spelen. Dit vereist echter een specifieke, cultuursensitieve benadering die is afgestemd op de individuele situatie.*

4. Versterking van Netwerken en Informatievoorziening
Een belangrijke barrière voor integratie is het gebrek aan toegankelijke informatie. Vluchtelingen en migranten weten vaak niet waar ze informatie kunnen vinden, of deze blijft onduidelijk, waardoor zij essentiële hulpbronnen mislopen.

- ***Advies:*** *Ontwikkel een centraal digitaal platform waar vluchtelingen eenvoudig toegang hebben tot informatie over diensten, opvanglocaties, juridische hulp, en andere relevante onderwerpen. Dit platform moet toegankelijk zijn in meerdere talen en regelmatig worden bijgewerkt om accurate en up-to-date informatie te garanderen. Daarnaast bevelen wij de ontwikkeling van een digitale, uitgebreide sociale kaart aan, die zowel vluchtelingen als professionals informeert over beschikbare hulpbronnen.*

5. Transparantie en Communicatie
Een belangrijk aandachtspunt is de weerstand binnen de gemeenschap tegen de huisvesting van asielzoekers. Woningcorporaties worden vaak geconfronteerd met vragen en overlast met betrekking tot deze huisvesting, terwijl zij van mening zijn dat het
niet hun verantwoordelijkheid is om hierover te communiceren; dit is volgens hen de taak van de gemeente. Om deze situatie te verbeteren, is het van essentieel belang dat er meer transparantie en regelmatige communicatie komt. Dit zal niet alleen het draagvlak voor asielzoekers vergroten, maar ook bijdragen aan het vertrouwen in het gemeentelijke beleid.

- ***Advies:*** *Voer transparante communicatiecampagnes die duidelijk maken wat de gemeente doet op het gebied van asiel en integratie en hoe deze inspanningen bijdragen aan bredere maatschappelijke doelen. Maak hierbij gebruik van verschillende communicatiekanalen, zoals YouTube en social media. Zorg ervoor dat alle samenwerkende partijen één duidelijke boodschap uitdragen naar de burgers toe. De gemeente kan hierin een voorbeeldfunctie vervullen. Daarnaast versterkt een inclusief en divers personeelsbeleid de verbinding en erkenning binnen de gemeenschap. Door succesvolle voorbeelden van nieuwkomers te laten zien en persoonlijke ervaringen te delen, ontstaat een open dialoog waarin verschillende groepen interesse in elkaar tonen, wat het draagvlak voor vluchtelingen vergroot.*

Conclusie en Aanbevelingen
- Behoud van de BBB-voorziening voor ongedocumenteerde senioren, ondanks mogelijke veranderingen in het nationale beleid.
- Stimulering van passende arbeid voor senioren-statushouders die inzetbaar zijn, met speciale aandacht voor begeleiding door succesvolle migranten.

- Vergemakkelijking van de toegang tot welzijnsvoorzieningen en vrijwilligerswerk voor senioren-statushouders die niet meer inzetbaar zijn in het arbeidsproces.
- Zorg voor specifieke aandacht en veilige woonomgevingen voor extra kwetsbare groepen van statushouders.
- Herken tijdig taal- en leerproblemen en bied hiervoor gerichte ondersteuning.
- Versterk psychosociale begeleiding voor migranten met traumatische ervaringen.
- Integreer opvoedingsondersteuning in het beleid, met aandacht voor biculturele spanningen binnen vluchtelinggezinnen.
- Ervaringsdeskundigen: Werk samen met succesvol geïntegreerde statushouders om inzicht te krijgen in de factoren die hun succesvolle integratie hebben bevorderd.
- Digitale Informatieplatforms: Ontwikkel een digitaal platform voor vluchtelingen dat toegang biedt tot alle relevante informatie en voorzieningen.
- Vergroten van Draagvlak: Vergroot het draagvlak door burgers tijdig en transparant te informeren over nieuwe beleidsregels en initiatieven.

Namens de Adviescommissie Kleurrijk Samenleven Nijmegen
Anar Goesejnov
Voorzitter

Namens de Seniorenraad Nijmegen
Marianne de Bruijn
Voorzitter

Namens de Adviescommissie Jeugd, Maatschappelijke opvang en Gehandicaptenbeleid
Sandra de Vries
Voorzitter

Namens de Cliëntenraad Participatiewet
Maren Wassenaar
Voorzitter

Penvoerder: p/a Kleurrijk Samenleven Nijmegen,
Secretaris Helma van den Heuvel, MO10
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
kleurrijksamenleven@nijmegen.nl

Kleurrijk Samenleven Nijmegen

Adviescommissie JMG
Jeugd-, Maatschappelijke opvang- & Gehandicaptenbeleid

Cliëntenraad Participatiewet Nijmegen

Seniorenraad Nijmegen